

ס פ ר

ר"ן שערים

מאת גאון קדמון מבעלי התוספות
רבינו אליעזר מגרמיזא זצ"ל בעמח"ס, "רוקח"
על טריפות הריאה

יוצא לאור בפעם ראשונה מכת"י אקספרד, באנגליא

ובשולי הגליון מראה מקומות בהרוקח עצמו, ובגמ' ופוסקים
ונכפח לזה בסוף הספר שלשה תשובות ממר רב יוסף גאון ז"ל

מכ"י אקספרד נ"כ

עם הגהות ומ"מ בגמ' משלי.

הרב זאב בעדנאוויץ

בעמח"ס, "דברי זאב", מירושלים עה"ק תוב"כ

ה'תש"א

ברוקלין, ניו יארק

תיקונים והגהות לספר ל"ו שערים

- בצד ג' שער ג' שורה ד' ליכשת האזן כצ"ל :
- בצד ח' שער י"ד, סוף השער הזה הוא בצד י"ב :
- בצד י' שער כ"ה, סוף השער הזה הוא בצד ט"ו :
- בצד י"ב שער י"ז, סוף השער הזה הוא בצד י"ג :
- שם בהגהות בין משמאל הסר פה תיבת רוקח אחר תיבת משמאל,
והתיבת רוקח שכתוב קודם והתירו הוא מיותר :
- בצד י"ג בשורה י"ה כ' נמצאתי בפר"ה, צ"ל ומצאתי בפר"ח :
- בצד י"ד בסוף שער י"ב, הסר שער כ', והוא בצד ט' :
- בצד ט"ו הסר תהלת השער כ"ה ונמצא בצד י' :
- בצד י"ז בהגהות אית ל"ט צ"ל בעצם במקום ריביתא :
- בצד כ"ב בהגהות אית ע"ב, משמע מדבריו אפילו נימוקה כולה כצ"ל :
- בצד כ"ד בתשובה ג' שורה ז' לאלכסנדרא כצ"ל :
- בצד ה' שער ז' שורה ב' ואין בשר מקיף כצ"ל :

ש ע ר א

א) רִיאָה שְׁנִיקְבָה הַעֲלִיּוֹן וְהַתַּחְתּוֹן נֶקֶב מִפּוֹלֵשׁ כְּמִשְׁחֵהוּ טְרַפָּה, אֲבָל נֶקֶב הַעֲלִיּוֹן וְהַתַּחְתּוֹן קִיָּים כִּשְׂרָה כְּרַבָּא דַּאֲמַר רַבָּא הַאי רִיאָה דַּאֲגִלְדִּיר כַּאֲהוּנָא סוּמְקֵי פִי' כַּחֲמֵרָה אַרְזִמָּה כִּשְׂרָה, פִּי' רִיאָה שְׁנִקְלָפָה גִלְדִּיר עוֹרָה הַעֲלִיּוֹן וְנִשְׁאֵר כַּתְמֵרָה אַרְזִמָּה בְּקִרוֹם הַתַּחְתּוֹן כִּשְׂרָה שְׁהַתַּחְתּוֹן מִגִּזְרֵי, וְכֵן נֶקֶב קְרוֹם הַתַּחְתּוֹן וְהַעֲלִיּוֹן קִיָּים כִּשְׂרָה כְּדֶרֶךְ יוֹסֵף דַּאֲמַר רַב יוֹסֵף הַאי רִיאָה דַּאֲוֹשָׂא אִי יִדְעִינָן כַּהֵיכָא קָא אֲוִישָׂא כּוֹתְבִינָן עֲלֵיהּ גִּילָא אִו נִרְפָּא אִו הִזְכָּא אִי מִכְצַבְצָא טְרַפָּה (וְאִי לֹא כִשְׂרָה) פִּי' כְּשִׁנּוּפְחִין הַרִיאָה מִשְׁמַעַת קוֹל כְּאִלּוּ הִרוּחַ יוֹצֵא מִמֶּנָּה מְקוֹל נְשִׁימַת הַטְּבַח כְּרִיאָה, אִם אִינוּ יוֹדֵעַ מֵאִיזָה מְקוֹם הַקּוֹל שְׁמִשְׁמִיעַ לְקוֹחֵין קִישׁ אִו נּוֹצֵת עוֹף אִו רוּחַ וּמְשִׁימִין עַל אוֹתוֹ מְקוֹם אִי מִכְצַבְצָא שְׁמַנְרַנְדִּיר וְרֵאִי נֶקֶב קְרוֹם הַעֲלִיּוֹן וְהַתַּחְתּוֹן וְטְרַפָּה שְׁהָרוּחַ מִכְנַעַנֵּעַ וְאִם לֹא כִשְׂרָה וְמָה שְׁמִשְׁמִיעַ הַקּוֹל בְּנִפְיָהּ בִּירוּעַ שְׁנִיקְבָה קְרוֹם הַתַּחְתּוֹן וְהַעֲלִיּוֹן קִיָּים וְכִשְׂרָה וְאִם אִין אִינוּ יוֹדְעִים מֵאִיזָה מְקוֹם נִשְׁמַע הַקּוֹל שְׁאִין אִנוּ יוֹכְלִין לְהַבְחִין נְשִׁיבַת הָרוּחַ יִקַּח הַטְּבַח הַרִיאָה בִּירוּ וְיִנְפַח בָּהּ וְהַרִיאָה תְּהִיָּה בְּמִים פּוֹשְׁרִין מִים לֹא חֲמִין וְלֹא צוֹנָן כִּי אִם מַעֲט חֲמִין וּמִנְפַח כַּחֲמִין הַרִיאָה אִם מִכְצַבְצָא פִּי' שִׁתְּנַדְּנוּ וְיִתְנַעְנְעוּ הַמִּים בִּירוּעַ שְׁנִיקְבָה הַרִיאָה בִּין קְרוֹם הַעֲלִיּוֹן בִּין קְרוֹם הַתַּחְתּוֹן נֶקֶב וְטְרַפָּה וְאִי לֹא כִשְׂרָה, וְרוֹקָא מִים פּוֹשְׁרִין, וּפְסִיק הִלְכְּתָא דְשְׁנִיָּהֶם מְגִינִין וּמְשׁוּבָה דְפִלְגִי אִי קְרַמָּא עֵילָאָה אִו תַּתָּאָה וּפְסִקִּין רַבְעִינָן תְּרוּוּיָהּ, כַּהֲמִימֵי לֹא מְשׁוּם דְכוּוּיָן פִּי' מִים חֲמִין מְכוּוּצִין הַרִיאָה יָחַד וְאִפִּילוּ אִם יֵשׁ נֶקֶב הוּא נִסְתָּה נִמְצָא שְׁהִינוּ מְכִשְׁרִין שְׁלֹא כְּרָה וְכַקְרִירִי לֹא מְשׁוּם מְטַרְשִׁי פִּי' מִים קְרִים מְקַדְעִין אֵת הַרִיאָה וְאִפִּילוּ אִם אִין נֶקֶב הוּא נִקְרַע נִמְצָא שְׁאִנוּ מְטַרְפִּין שְׁלֹא כְּרָה, וְכֵן יֵשׁ לְהַנִּיחַ הַרִיאָה בְּמִים פּוֹשְׁרִין :

ש ע ר ב

רִיאָה שְׁהַאֲדִימָה בִּין כּוֹלָה בִּין מְקַצְתָּה כִּשְׂרָה אַע"פ שְׁכַל מְדָאָה שְׁלֵה אַרְזִמָּה כְּרָם עַב וְלֹא סְבִירָא לֵן כְּרַבָּא דַּאֲמַר הַאֲרִימָה כּוֹלָה טְרַפָּה דַּהָא אֲתוּתָנָא מְכַרִּיתָא דַּח' שְׂרַעִים רַבִּין הַאֲרִימָה כּוֹלָה בִּין מְקַצְתָּה כִּשְׂרָה דַּאֲרִימָה כִּשְׂרָה מְרַר' נַתְּ, וּפְעַמִּים הִרְבָּה רֵאִיתִי אִנִּי הַקְטֵן כְּשֶׁהִיָּיתִי כּוֹרֵק הַיְתָה הַרִיאָה אַרְזִמָּה כְּרָם וּפְעַמִּים בְּהָרוּת אַרְזִמָּה וְהַכִּסְרָתִיהָ שְׁפַסְקִינָן הִלְכְּתָא דְכִּשְׂרָה :

ש ע ר ג

אֲמַר רַבָּא (ב) רִיאָה שִׁיבְשָׁה בִּין כּוֹלָה וּבִין מְקַצְתָּה טְרַפָּה וְהַאֲדִיךְ שִׁיעוּר הַיּוֹבֵשׁ אֲמַר רַב פַּפָּא מִשְׁמִיָּה דְרַבָּא כְּרִי שְׁתָּהָא נְפִרְכַת כְּצַפּוֹרָן וְטַעֲמָא רַבְעִינָן עַד שְׁתָּהָא נְפִרְכַת כְּצַפּוֹרָן מְשׁוּם דְלֹא שְׁלִיטָה בָּהּ יוֹקָא וְלֹא רַמִּיא לִיבִישְׁתָּה הַאֲוּן

(א) חֲזוּלִין ח"ו ע"ב.

(ב) חֲזוּלִין ח"ו ע"ב.

ל"ו שערים

דתנן איזו יבישת האוזן כל שתינתב ואילו יוצא ממנה טיפה דם ולא מערכי רבנן כרי שתהא נפרכת בצפורן טעמא מישום דשליט בה אוריא טפני שהרוח והאוויר מכאיש ומקלקל את המכה ולא הדרא כריא אבל כריאה הדרא כריא וכין יבשה כולה בין יבשה מקצתה שנפרכת ונישכרת באותו מקום מהמת יובש שבדיאה היא ולא חיה דטרפה :

שער ד'

ריאה נפסלת בה' מראות וסימנך א) ר'א'ב'ב'ל' ד' הוא דיו דאמר רב אחא דיאה דרמיא לכוחלא כשרה צבע שמימינן בעין לא ירוק ולא שחור והוא מראה לאזור פשיטא להו לרננן דהדר כריא (כדא) כדיותא טרפה בקורב דיו יבש שהוא שחור מאד כרר' חנינא דאמר ר' חנינא ב) בפ' כל היד האי שחור ארום הוא אלא שלקת ראע"נ דארום כשרה מיהו שחור הוי לקותא בתר לקותא והאי שחור כחרת ואמר במכ' נדה הרת שאמרנו זהו דיו ודוקא דיו שחור מאד שהאשה טמאה הויא נבי ריאה טרפה אבל שאר מראה שחורותית שהאשה טהורה דתנן במכ' נדה דיהא מכאן טהורה כריאה נמי לא מיטרפי כדרכא דאמר רבא ג) האי דיאה דמסיק נילרי גילרי אונמי אונמי חזותא חזותא כשרה שהנקודות קצת שחורות ולא כדיו כי אם ככוחלא כשרה הרי אמרנו כמראה שחורות דיו טרפה, מ' מדיקא ד) דאמר רב סמא כריה דרבא האי דיאה כננן מוריקא כננן כשרה טרפה, ב' הוא בשר דאמר רב כהנא כי כבדא דלא לקותא כי כשרה טרפה ה) וסימנך בשר כשרה טרפה, ב' הוא ביצה כדאמר רב סמא כריה דרבא כי ביעותא לובן שחור לחלמון טרפה, עתה אכלול ריאה הדומה לדיו שחור טרפה למוריקא כרפה לבשר טרפה לחלמון ירוק שבכיצה ככישותא טרפה ללובן ביצה טרפה זהו דמכב"ל, אבל דיאה שהיא אדומה כשרה מדר' נתן, ירוקה כשרה היינו שירוקה בעשבים כחציר או ככרתי כשרה מדר' נתן, וריאה המנקדת כמראות אדומות או שחורות קצת ולא כדיו כי אם ככוחלא כשרה או ככבד כשרה :

שער ה'

אמר אמימר משמיה דרבא אין מקיפין בכועי פי' ריאה שניקבה שיש בה שחין אבעבועות ונמצא כועה אחת נקובה ואין אנו יודעים אם קודם שחיטה נקב וטרפה או לאחר שחיטה וכשרה אין אומרים נקב כועה אחרת ונראה אבעבועות ונמצא כועה אחת נקובה ואין אנו יודעים אם קודם שחיטה נקב וטרפה או לאחר שחיטה וכשרה אין אומרים נקב כועה אחרת ונראה נקב זאת הכועה שניקבה לבעוה שניקבה לאחר שחיטה כדרך שמקיפין כריאה וכבני מעים וכהנה אלא הואיל ומצאנו הדיאה שהכועה

א) ברוקח הגרסא זבב"ל, דיו מוריקא בשר ביצה לבנה, ב) בודה כצ"ל וכן הוא ברוקח ג) שם. ד) מוריקא וככשוחא טרפה, כדוב סומא, ורוקח, כדאמר רב הונא, כצ"ל, ורוקח ה) ח"ו ע"ב.

נקובה בה טרפה מפני שנקובי הכועות משתנות כל שעה ושמה מראה אחרת
היה לה ונשתנית:

ה ג ה

אע"פ שקי"ל נשחטה כחוקת היתר עומרת שאני הכא כי אכחנו רואים
דיעותא בפנינו ורו"ק :

ש ע ר ו

אמר רבא הני תרתי בועה ריאה רסמיכי להררי לית להו בדיקותא לאכשורי
רקים ליה לרבא ראינן סמוכות אלא מחמת נקב שהיה בריאה והעלה הנקב
את הבועות הללו סביביו, חדא ומתחזיא כתרתי שיש באמצעות בעין
סרק ודומה לשתיים מביא קוץ או מחט ונוקבין באחת אם שיפכות זו לזו
כשרה דאחת היא ואם לאו שנים הן וניקבה הריאה ונסרכו הריאה וקרומ
שעלה מחמת מכה בריאה אינו קרום וטרפה, מעשה היה שהייתה בועה באומא
והיה ניכר מעבר אחת אל עבר ובהע"ר שמואל מצד אחרת הראות אם נשתפכות
זה לזה שאם שפכין זל"ז כשירה:

הרתי בועי רסמיכי אהררי יחד כגון זה 00 ומיהר"מ ז"ל כתב שעבר
לעבר כשרה גמורה, וכן כתב אם יהי מכה בריאה ועלה עליה קרום
טרפה לית להו בדיקותא לאכשורי רודאי מחמת נקב שהיה באחת מהן נסרכות:

ש ע ר ז

בועה שהיא בשיפולי ריאה בין שהיא בסוף האונת בין שהיא בסוף האומה
ואין בשר מקנף אותה הכועה הויא לה ניקבה הריאה, מעשה היה
שהביאו לפני אבא מרי שאין הויא בשר מקנף את הבועה ואמר אע"פ שזה
לא נמצא בהלכה כל הגאונים איסרין אותה, ופעם אחת הביאו לפניו בועי
בשיפולי ריאה ובשר הריאה היה מקיף בחוט השערה והכשיר דודאי קים לן
דהררא בריא, וכן פסק רבי יונה בר' יהורא בועי בשיפולי ריאה ואין בשר
מקנף לה טרפה וכן נוהגים במנצא כל הגאונים: (ה)

הגדה (והנ' פי' בועה בשיפולי ריאה טרפה כל יתר כנטול דמי) אם יהיה
בועה בריאה קשה כאבן כלי סירכא ואין חוט נמיש ממנה וכלי
הרבק בועה לבועה אחרת כשרה כראמר רב יצחק בר' יוסף דהיה אויל בתריה
(ה) וכו' הורה ר"ח וה"ג אבל בוורחשא אין סורפין כי אים באוחות ולא באונות.
וה"ו

ל"ו שער

דר' ירמיה בשוקא דנכתו הוינהו דקיימי צימדי צימחי כו' בעות קשית אמר ליה לא בעי מר אומצא אמר ליה לית לי פשיטי אמר ליה אקפך אנא (הגהה פי' אמתין לך המעות) וכן אמר רבא כי הוה מסגינא (פי' הולכים) בתריה דר' נחמיה בשוקא דנילדאי ואמרי לה בשוקא דרבנן הוינא דקיימי כנדי כנדי כלומר כנודות וכסלעים הבעות גדולות ולא אמר להו לא מידי כדבעא מיניה רבב"ח משמואל העלתא צמחון מהו אמר ליה כשרה, דבריאה אפילו מליא מונלא כשרה אע"ג דבכוליא טרפה כולהו אמיראי מהירין ררב אמי ורב אסי כי הוי אזלי בשוקא דטבריא הוינהו להנהו דיאית דקיימי טינדי טינדי ולא אמר להו ולא מידי ואלו הן הרגילות להמצא בכרמית שלנו כריאה ואין מראה דומה למראה ריאה אלא דומין הן למראה מינלא ולא היינו אטום כריאה ראטום כריאה אין שם צמה ואינו משתנה מן הריאה אלא שאינו עולה בנפיחה אבל אלו עולין הן בנפיחה וכלכך שלא יהיה דיש של סירכא במקום הצמחים כי כשהבהמה בורחת מפני חיה מים וכן כריאה נקפין ונקשרו יחד כאבן והיה הרם נצטר ונתקשה כאבן ואעפ"כ הדרא כריא כשרה :

שער ט"ז

אמר אמיר (ו) רבא הי תרי אוני דסריכו להדי לית להו בריקותא לאכשורי הני מילי דקיימי שלא כסדרן אבל קיימי כסדרן היינו ריביתיהו וכשרה פי' הני תרתי אונות הסרוכות זל"ן הסירכא שבאתה מהמת נקב היא באה שמתוך שהריאה היא שואבת כל מילי משפה דמצינא נעשה עב בתוכה ויוצא מעט מעט דרך הנקב ונעשה קרום ואע"פ ישותם הנקב ואינו מוצא רוח הא אמרינן קרום שעלה מחמת מכה כריאה אינו קרום ישופו ליסתה, והני מילי שנסרכו שלא כסדרן כגון שתיים המוצינות נרבו כמעל לאמצעית או מתחתיה נמצא זו הולכת לכאן וזו הולכת לכאן והקרום מהפרק ונכתר מפני שמתפדות אותו האמצעית ואע"פ שלא נתפרק עדיין דומה למראה ריאה שעתידין לינקב וטרפה:

שער י"ח

אונות הסרוכות כסדרן פר"ח ורבי' שמו' (ו) פי' שלא כסדרן כך מסורת בידינו וקבלה רב מפי רב אם נסרכות שתי אונות כאמצע ויצחקן מיפרקן טרפה כיון שבאמצע נסרכו ובראשיהן פרודיה ובסיפוי כזה אע"פ שהן כסדרן טרפה כל שכן אם מתקפצת (ז) זו על גב זו ליחבה או הראשונה עם השלישית בין מלמעלה על גביהן בין מלמטה מכפנים טרפה ופירשו רבותינו הנאונים

(ו) צ"ל אמר רבא, ותיבת אמר אחימר ומחוק וכן הוא בחולין מ"ו ע"ב
(ז) שמואל בן חפני רוקח. (ז) מתקפלת כצ"ל, ורוקח.

בין שהאונה נסדכה על חבתא אם מהפרקת בראש האונות אפילו כל שהיא
 היינו ריביתא ולא נחוש לכידכא הואיל תומדין בלא קיפול כשרה דהיינו
 ריביתא וכעוד שהכהמה בחייה גדילתה בך וכשרה וכן נראה לי הקטן שהרי
 אנו רואה כסדרן מותר ואנו רגילין להחזיר בכל המקומות כסדרן ואפילו הן
 פרודות בראשן ובסופן ובאמצעיתן דבוק כזה — אנו אוכלין אותה, ונראה
 לי אני הקטן רמותר ומנהגינו יפה שאם תאמר שנסדכה באמצע טרפה אם כן
 אדמפליג בין כסדרן בין שלא כסדרן נפלוג בכסדרן אם נסרך באמצע ולא
 בראש ולא בסוף טרפה ואם בסוף למטה נרבקין ודאשיהן פרודות כשרה אלא
 מרלא מפליג הכי שמע מינה כסדרן לעולם כשרה דהיינו ריביתיהו מתוך
 ששוכבות זו על זו אינן מתפרקות, זה הכלל בדרך נרבקו האונות כסדרן כשרה
 שלא כסדרן טרפה מפני שעתיד לינקב כשיתפררו זו מזו אבל בכסדרן אפילו
 נסרך באמצע כשרה דאודחיה הכי הוא:

ש ע ר י ם

אונה הסדוכה לאומה נחלקו בה גדולים ואנו נוהגים היחד כפסק דש"י ודכו
 הזקן והילך פי' של שניהם מעשה בא לירי ושאלתי את מורי הזקן
 דכי יעקב בר' יקר והתירה לי לאכול ויש שאוסרין והוא אמר טעמו וטעם
 האוסרין האוסרין אומרים הרי יש נקב ולא מצינו שהותר אלא
 באוני כסדרן דהיינו ריביתיהו אבל באומי לא וטעמא מפני שעומדין במיצר
 החזה במקום חיתוכא דאוני רכיון שהמקום צר רבצה אונה של דיאה על
 הדופן ונדבקה לאומה מתמת מכה נרבקה פרח ומתהממת והרדא בריא ותרע
 שהרי אונא הסדוכא לדופן באוני כשרה אבל באומי טרפה וטעם מורי לא
 מצינו אומא בתלמוד ודבא לא אמר טעמו בשביל החום דהא בכל הריאה
 אמדין דלא שליט בה אידא ודבא אמר טעמו היינו מטום ריביתיהו כלומר
 כך הם גדילים זו עם זו ואין מתפרקות זו מזו הלכך לא ינא אומא ולא שנא
 אוני ודבא דנקט אוני מטום דעיקר מילתיה דאוני לן שלא כסדרן טרפה ואע"כ
 דאי הוה אוני דסריכי בדופן כשרה כדאיטעמינן דבא דהתם היינו טעמא כיון
 שהחלל צר והן שוכבות תמיד אצל הדופן ואינן מתפרקות ולא הימא דוהק
 הדופן מעמידו שלא יתפרקו אבל אונא באומא כסדרן לא איצטרכי לאורו לן
 דכיון דברוחל החלל עימרת מי יחזיק בה שלא יתפרקו וסיוע
 לדבריו מצאתי בתשובת הנאונים וניכדין דברי אמת, ע"כ פסק של דש"י,
 וריב"א נמי מתיר אונא באומא ח) מראמר רבא תרתי אוני דסריכי להרדי שלא
 כסדרן טרפה אבל כסדרן כשרה בע"כ לא תמצא בשמואל שלא כסדרן אם לא

(ז) מתקפלת נצ"ל, דוקח

(ח) אז ר"ח אוסר בכל חלכות לוחי אונליו, דוקח.

ל"ו שערים

חאמר דרבא דיבר נם כאומה ורבא לא מפליג בין ימין לשמאל הלכך אונא הסרוכה לאומא כשרה דהוי כסדרן והא דאמר רבא ה' אונא אית לה לריאה דחסר שייך בה משמע דלא איירי באומי כלל דא"כ הו"ל למימר ז' אונא ורבי יצחק בר' יהודא הלוי חבירו של רבי יעקב בר' יקר ותלמידו אוסרין דאיין סירכא בלא נקב ותרתוי אונא כמיצר התזה קיימי ומיפרקי מהדרי רבי' יעקב הצרפתי והר' משה מפויא והג' אוסרין אבל בכל המקומות נוהגים להתיר אונא באומא וכן עמא דבר:

ש ע ר י"ב

אמר רבא ה' אונות אית לה לריאה בדנפח לה טבחא תלתא מימינא רבהמה והוא לימין הטבח כשהבהמה תלויה בגוליה האחרונות ובני מעיים כלפי הטבח אפה כלפי גבא דנפח לה תלת מימינא דטבחא ותרתוי משמאלו דטבח אי חליף או אי יתיר אי חסיר טרפה ולית הלכתא בוותיה רבא ביתרת והני מילי דקיימא בדרא דאונא ואין לאמר פל יתיר כנטול דמי הואיל ואיכא קצת בהמות שיש אונות הרבה להם לא חשיב יתיר הואיל דרמיא להא דאמר בבכורות בפ' אלו טומין במשנה יתר בירוי הואיל וקיימא בדרא דידא לא הוה מום הכא נמי הואיל וקיימא בדרא דאונא כאונה העליונה דמיא שהיא מתפצל לכמה פיצולים וכשירה:

ש ע ר י"ג

אונא החסירה בין בימין בין בשמאל טרפה שאינה יכולה לחיות. מעשה היה בריאה שחסר לה אונא אחת ואסרנוה כדרבא דקיי"ל דאי חסיר טרפה, נחלמו האונות ג' משמאל ושתיים מימין טרפה ולא מטעם חסר שבימין כי ודאי אם היה ב' בשמאל וב' בימין הוה ליה ליה כחליף וטרפה אבל אי ג' בימין וג' בשמאל כסדרן כשרה לית הלכתא בוותיה רבא ביתרת:

ש ע ר י"ד

הרתוי עינוניתא דודרא פסק דרש"י שמעתי מפי מורי הגון שנהלכו בה גדולי הדור ר' יהודא בר' ברוך וחביריו ולא פל' דעתו, נ"ל שהיא טרפה דהא יתרת רביני ביני היא ולא אורחא דחדא נופא לא אכשרן אלא מיטום דכל הני עיני ברייתא הכי אית להו חדא ולא תרתוי ונד' לאבא מארי הר' יב"ק ב"ר משה דכשירה מדקאמר הני מילי מקמה שמע מיניה כל מקמה כשרה בין חד בין תרוי שאם תאמר תרי טרפה ליפליג במקמא ולימא הני מילי בחד אבל בתרי טרפה אלא מדלא קמפליג הכי שמע מינה כל מקמה כשרה, וכן נראה לי הקטן שכל מקמה כשרה בין בימין בין בשמאל בין חד בין תרני

ל"ו ש ע ר י מ

כשרה דהא לדידהו לא הוי להו (כן) וסבר למיטרפה אמר ליה הונא מר בריה דרב אדא לרב אשי כל הני תיזו ברייתא הכי אית להו וקרו לה טבחי עינוניתא דורדא הני מקמה מדסבר רב אשי למיטרפה שבע מינה לאו אוהי' דאי אורחא דהוה להו לדידה לא הוה טעי רב אשי למיטרפא ואפילו הכי אמרינן מקמה כשרה ט):

ש ע ר ט"ו

עינוניתא הסרוכה בכל מקום טרפה לכולהו לגבה יטלא כסדרן נינהו כך פסק רש"י והסברא הוא כך דהזאיל והיא עומדת באמצע כל אונא או אומא הסרך בה טרפה שעתידיה להתפלד ולהתפרק זה מזה ומינקב הריאה וטרפה וכן פסק ר"ח ורש"מ הנניד:

ש ע ר ט"ז

אין לה עינוניתא פסק רש"י דכשרה מדסבר רב אשי למיטרפה ריאה שנמצא לה ביני ביני שמע מינה לאו אורחא להיותו, ובהני דידן דאיתא ברובא דידהו אי אישתכח ריאה דלית להו עינוניתא דורדא כשרה י) וכן פסק רבי' שמואל הנניד ומצאתי י"א) כפר"ח אבל נמצאו ג' בימין וב' בשמאל ואין שם עינוניתא כשרה לפי שרוב בהמות שבארץ ישראל אין להם נמצא עינוניתא דורדא בין לא לא נמצא כלא כשרה:

ש ע ר י"ז

אונא בנג הריאה ונוטה לחוץ טרפה מדאמר ההוא ביני וביני דאתא לקמיה דרב אשי סבר למיטרפה אמר ליה הונא מר בריה דרב אדי לרב אשי כל הני תיזו ברייתא הכי אית להו כל הבהמות ישתן בריאות ושמןות יש להם כן ואמרו לה כל הני תיזו ברייתא הרועות באפר יש להם כן וקרו לה טבחי עינוניתא דורדא, אונה קטנה הדומה לזרד, וה"מ מקמה שעומדת לפניו לצד הלב אבל מנכה כטרפא בעד ישיש ג' אונות היתה בנג הריאה למעלה כנגד אונא האמצעית כעינוניתא דורדא גדולה כטרפה דאסא ואסרוה מפני שהיתה בולטת חוץ לאונה וכ"ש בנגה דריאה ממש טרפה הואיל דלא מקמה זו לפניו מן הריאה, ומצאתי ככפר"ח מנכה לא שנא אונא אוני לא שנא אונא אומי

ט) ושלח הדברים לרבי שמריה ולרי אברהם ולרי יהודא ולרי מאיר אחיו ולהרי יצחק הלל רוקח והתירו, וכן רי יצחק הלבן התיר וכן פר"ח דכל מקומא שרי בין חייחין בין משמאל

י) וכן פיי רא"ח וכן אנו נוהגים להכשיר, רוקח. י"א) בפר"ח כצ"ל.

ל"ו שער

אפילו כטרפא דאסא טרפה, והיכי כדקינן לה להאי שיעורא דטרפא דאבא קמי נפיחה או כתר נפיחה הואיל וסתם קאמר לה ישמע מיניה אפילו בתר נפיחה וכי הוה כטרפא דאסא טרפה בצד מהכי כשרה או דלמא לאו דוקא ובציד מהכי טרפה כגון שהיא קטנה קודם נפיחה פחות מעלה של הדם וכשנפחין אותה היא כעלה של הדם, הט אונך וישמע לרבני חכמים אין להוסיף על הטרפיות אלא מה שזמנו חכמים ולא להוסיף ולא לגרוע הלכך כטרפא דאסא טרפה בצד מהכי כשרה, וכן הלכה וכן פר"ח וכן פסקו הגאונים, ונ"ל הקטן דלאו דוקא נקט טרפא דאסא אלא אפילו בציד מהכי טרפה י"ג) כי לא ידע לשער בפחות מעלה של הדם וכן י"ג) הלכות גדולות טרפא דאבא ובציד מהכי טרפה, אם נר' מעט כאונה קטנה ויוצאה כחיתוכה דאינו ואין אנו יודעים אם מגבה ואם מקמה נופחין הריאה אם פנה לחוץ הוי מגבה וטרפה ואם פונה לפניו הוי מקמה כשרה:

כתב רש"י אם חסרו לימין מצטרפת עינוניתא בתרייהו הואיל ויתרת הוא ובתשובת הכבלים כצאתי כן, ואין הדבר נראה בעיני הואיל ולא קיימא כדרא דאוני יתרת היא ואותן הראויות להיות חסרו והוה ליה כחליף וטרפה, וכן נר"ל הקטן, ומצאתי כבשר ע"ג גהלים רמצטרפת העינוניתא וכשמצטרפת דוקא עם הימין יששם מקומה שאם יש באונות לימין העינוניתא מצטרפת אבל לא עם שמאל, נמצאתי כפר"ח אי חסר דמשכחן תרתי מימינא והרתי משמאל ואיכא עינוניתא דורדא נהיטוב הורר עם הימין למלאות נ' והיא כשרה אבל אם הם נ' בימין וא' בשמאל לא נובל לצרף הורר עם האהת של שמאל למלאות ב' לפי שאין מקומה בשמאל אלא בימין וכן פסק רבי' שמאל הנגיד וכן אנו נוהגין:

שער י"ח

ריאה שהעינוניתא עומדת לצד שמאל שאין זה מקומה נ"ל הקטן דמותרת הואיל וקיימה מקמה, מעשה היה כריאה שהביאו לפני אבא מרי הר' יב"ס בר' משה שהעינוניתא היה לצד שמאל ולא היה לצד ימין והתירה אבא מרי ואמר נראה לי אין טעם דהיה משום דהיוו כדרייתא הכי אית להו א"כ מה שאנו אומר הני מוכי מקמה אפילו כטרפה דאסא טרפה דלחיינו כדרייתא לאו הכי אית להו אלא ש"מ דמקמה כשרה ככל מקום שתעמיד בין לימין בין לשמאל בין בעינוניתא הר' משה בר' מרדכי אברהם הואיל ולחיינו כדרייתא לאו הכי אית להו, ורבינו שמו' הצרפתי יסר נמצאת העינוניתא לצד שמאל טרפה הואיל ואין דרכה בכך הרי יתירה וסופה ליניק והריאה נקובה

י"ב) וכן הוא ברובקח, י"ג) בהלכות כצ"ל.

ל"ו ש ע ר י מ

ואם נמצאו שנים נמי טרפה, ומצאתי בפר"ח אם נמצאת העינוניתא בין בימין בין בשמאל כשרה והני מילי מקמה, וכן יסר רבי' שמאל הנניד רכשרה ושלת הרברים לשפירא והשנינו לו רבינו שמריה והר' אברהם והר' יב"ל ואחיו הר' מאיר על עינוניתא דורדא ששאלתם יפה הוריתם שהיא מותרת כאשר אמרת ושלת הרברים להר' יצחק מכהם השיב לו אדוני שאל על עינוניתא דורדא שנמצאת לצד שמאל מה דינה אומר אני שאינה טרפה שאין להוסיף על הטרפות בזה וכדאמר תלמידיו והני מילי מקמה אבל מנבה אפילו כטרפא דאכא טרפה ואם איתא ליפלא במקמה בין בימין בין בצד שמאל וכ"ש מנבה דלאו אורחיה ועוד מערותו של רש"י שהעיד תרתי עינוניתא דורדא יש שמכשיר והוא עצמו הטרפא דתרתי ליכא לחוי בריתא, מיהו חדא כשרה לדברי הכל אפילו לצד שמאל ואי כל כך הנך בריתא רוקא לצד ימין כי שינתה סדרתה טרפה רלכולהו לית להו הכי ואפילו כי ליתא אלא חדא ובכי האי גוונא טרפה כולם אלא שמע מינה כל מקמה בין לצד ימין בין לצד שמאל כחדא כשרה ותו לא מדידי:

ש ע ר י"ט

אמר דפרם בר פפא ריאה דרמיא לאופתא טרפה פיל' ריאה דומה לבקעת עין שהיא קשה כעץ במשמושה זה דרמיא כי אופתא ולא דמי לחרותא (יז) חרותא צמקה וקשה אבל על מילואה עומרת וקשה ואעפ"כ הויא טרפה, ואינמי (יז) יפה זה כי אופתא שנעשת לבנה כבקעת רהינו מראה הפוסל בה ונפוחה אבל אינה יבשה אעפ"כ טרפה, אי נמי דשיעה כאופתא שאין הפרש סרק ניכר בו, אבל כמין הפרש סרק ניכר בו כשרה ולא יז) שיעה כאופתא, ומעשה שהביאו לפני הקטן ריאה שהיתה לה לצד שמאל רק אונא אחת וראיתי שהיה באונא כעין סרק והיתה נהולה כדין האונא כשנים וסרק ניכר בה ועדו אחר ארוך מחברתה אמרתי האי לא רמיא לאופתא והכשרתיה, ועוד מעשה שהביאו לפני הקטן שהיה ב' אונות לצד ימין והיה לאומא נרבקה כעין אונא בלא סרק ועידו ארוך והכשרתיה חדא ריש נאונים שאמרו העינוניתא מצטרפת ואע"נ רלא ס"ל ועוד הואיל ורמי לאונא אותו הרבוק לאומא במשך ובמראה כשרה ועוד הביא לפני הקטן שמעך ימין כל האונות דכוקות אך ב' מהם בסרק ניכרות וצד האונא של אחר ארוך קצת מהברותיה והכשרתי דרמיא לאופתא בלא חיתוך ולא רמיא לחסר דהכא ניכרת כולה שלמה אלא שחסרה חיתוך ומשום חסרון אונות לה הוה מצטרפת אלא משום זה טרפה דרמיא לאופתא אע"נ רעולה בנפיחה:

(ט"ו) דחרותא כצ"ל, ט"ז) התיבות יפה זה נחחק י"ז) ולא הוי, כצ"ל.

ל"ו שער

שער כ'

אמר דבינא האי אטום בריאה פי' כשנזכרין יש מקום מטומטם שאין נכנס הרוח לתוכה ואינו משמש בו הרוח ויש לחוש שמא יבשה הריאה זו תקנתה מביאין סכין וקורעין אותה באותו מקום י"ח) מעט ואם יש בה דם עכור או מזוד הוא מחמת מוגלא הוא וכשרה דמזגלא בריאה כשרה, והא דאמר רב מחנא מליא מוגלא טרפה ההוא בכלי'א איתמר אבל בריאה כשרה ואם אין שם מוגלא מניחין שם רוק או נוצה או קש או כל דבר קל במקום במקום שקדענו אותו בסדק במקום האטום אי מנדרג שעולה הקש או רוק שעליה שלט בה הרוח וכשרה ואם לאו טרפה שיבשה באותו מקום. מעשה זדה שהביאו ריאה לפני אבא מרי הד' יב"ק בר' משה וכשנזכרין אותה לא היתה במקום אחר עולה בנפיחה ולקח סכין וקרע אותה באוטם ויצא הדם הנצדד בריאה והכשירה דהוה לה מוגלא וכשקדע יצא קול מחמת הרוח שנכנס בה אך בנפיחה לא הרנישו בה כלום ועוד הביאו לפניו ריאה ולא עלתה בנפיחה והריאה נחתכה כבר ולקח שופרת ונפתח והכשירה :

שער כ"א

י"ט) ר' יוחנן ור' אלעזר אמדי מקיפין בריאה פי' אם ניקבה הריאה במקום דליכא למיתלי במתב ואא"י אם קורס שחיטה ניקבה או לאהר שחיטה ניקבה מביאין הריאה ונוקבין בה נקב ונרמה נקב ראשון לזה אם דומה זל"ו בידוע שלאחר שחיטה נעשה וכשרה ואי לא טרפה, אמר דבא לא אמרן אלא באותה ערוגה ומערוגה לערוגה לא, והלכתא אפי' מערוגה(לערוגה)ומדקה לדקה ומנסה לנסה כ"א ניקבה אונא בימין כ(נכדוק בימין או בשמאל זהו מהימין להשמאל, ומאונה שהיא דקה לאונא שהיא דקה וכן אם ניקבה אומא שהיא גסה נכדוק באומא השנית נסה או באותה אומא עצמה נכדוק בנקב ידכו זל"ו אבל לא מאומא לאונא ולא מאונא לאומא ולא מבהמה נסה לבהמה דקה ולא מבהמה זאת לבהמה אחרת :

שער כ"ב

אם ניקבה הריאה היכא שמשמשא ידא דטבחא במיצד החזה שמתוך דוחה היר קורעת הריאה בצפרניו או בכל מקום בריאה שהוא ידוע שיכול לתלות בין בסכין כשחתך לפהו חצר הכבר או שתלשה למעלה כחוקה או בכל מקום שיכול לתלות בנקיבת יד הטבח לאחר שחיטה דקי"ל נשחטה הבהמה

י"ח) ע"י ס"ו יו"ד.

י"ט) בחולין נ' ע"א. כ' יקב אותה אווה העומדת ב'מין ולא אווה שבשמאל, כצ"ל.

ל"ו שערים

בחזקת היתר עומדת עד שיודע לך בכרור כמה נטרפה, ומסיק בעל התלמוד הלכתא תלינן בהא דטבח רהא תלינן כזאב שנטל את בני מעיים:

שער כ"ג

אונא הסרוכה בנרנת או בטרפה (א) הנרנת אין לו בדיקה וטרפה דהוי כאונות הסרוכות שלא בסדרן אעתידה לינכב הבא נמי עתיד לינכב

ולתפרד וטרפה :

שער כ"ד

ריאה הסרוכה בנרנת או נב) בחצר הכבד אפילו כחוט השערה פר"ח אפילו היא כמין ריר אין לה שום הכשר אבל ריר שפוסק כיר במשמוש

פשיטא דכשרה :

שער כ"ה

ריאה הסרוכה לחזה טרפה דוקא ריאה שניקבה ורופן סותמתה כשרה דמתוך שרוחקת הריאה על הצלע וסיתם אותה אבל בחזה אינה רוחקת על

החזה ואינו סותם אותה וטרפה, וכן אונא הסרוכה בשתי צלעות הקטנות הסמוכות לחזה אין לה בדיקה וטרפה ולא ניכל להשוותה עם סירכיה נג) האונות הנסרוכות בשתי צלעות הגרולות דכשרה דהתם היינו דיביתיהו, אבל דינו כחזה שהרי ניתנה לכהן עם החזה כרתניא אותן ב' צלעות משתי דפנות אילך ואילך זהו הזה הניתן לכהן. ומצאתי בתשובת רבי יצחק בר' יהודא דהיינו טעמא דרבוקות האונות לחזה לפנים מן החוט דהוי דומיא דשלא במקום ריביתא דסירכא במקום החזה מרווח רווח ועבירא לאינתוקי וכן רבוק בנרנת מקום מרווח כמו בחזה ולא הרדא בריא וטרפה, ונראה לי נמרכה האונה למערה מחוט הזה ולפנים כלפי ראשי הצלעות הוי באלו נסרך הצלע וכשרה אבל אם נסרך למטה מראשי הצלעות זהו כחזה א' כך קבלנו מרביתינו, פר"ח כל החזה לאזרכו וגם לרהבו עד החוט שהוא טמון בחזה ובשר ושמנונית חופין אותו ומקום החוט עצמו טריפה למעלה מן החוט מקום שמתפרק ומחתך מקום החזה מן הצלעות נידין כצלעות וכבשר שבין הצלעות וכשר בנפיהה אבל החזה ושתי צלעות קטנות טרפה : ריאה הסרוכה בשמנונית הלב או בכל קנה הלב טרפה ומטעם פרש"י הואיל והלב העשוי ככובע אינו סותם היינו חוטי דכרכיטא און טרפשא דליבא הוא שומן הלב והוא חלב העשוי ככובע שהלב נחבא בתוכו ואם ניקב הלב או הריאה

כ"א) או בשומן הלב כצ"ל רוקח, כ"ב) או ביותרת הכבד טרפה או הסרוכה לחזה או בנידי טרפה אבל בשתי צלעות קטנות הניתנות לכהן אם נסרכות שם פר"ח אומר אבל יש גאונים מכשירין ואנחנו מכשירין, רוקח.

כ"ג) דאונות כצ"ל.

בסמוך לו סתימת שומן לאו סתימה היא או סותם טרפה והיינו נעמא דריאה הסרוכה לשומן הלכ ואע"ג דהיינו ריביתיהו ואצלו היא גדולה למטה מחיתוכי דאוני אפ"ה טרפה רעל כרחיה ריאה ניקבה שאין סירכא בלא נקב וכתימה זו אינה סתימה ולא כקום היא וטרפה אבל קנה הלכ הרבוס לצלעות או טרפשא דכבר הרבוס בסירכא בצלעות או ניקבה חצר הכבר כשרה ורבי' שמו' שטרף חצר הכבר שניקב אינו נר' לי הקטן וכי ניקב בכשר טרפה הלכך וראי כשרה היא אם ניקב חצר הכבר אך הריאה שנסרכת בין בחצר הכבר או כשמנונית הלכ או בקנה הלכ אין לה בריקה וטרפה:

שער כ"ו

ריאה הסמוכה לצלע אמדינן כד' אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ריאה הסמוכה לרופן אין חוששין לה, ופרש"י ריאה הרבוקה לצלעות אין חוששין לה שמה ניקב אלא תלינן ריעותא ברופן ואמרינן מכה היתה ברופן וכשחיתה קלטה את הריאה אצלה, העלתה צמחין שהריאה יש לה סביכות סירכא כמין אכעכועות הואיל וחוינן בה ריעותא תלינן למכה בריאה והיכי עכרינן לידע אם מחמת הרופן נסרך או מחמת ריאה מביאין סכין שפיו חרוך שחותך בטוב ומפרידין אותה מן הצלע ורואה אם יש שכר בעצם בצלע ונרפא תלינן ברופן וכשרה ואי לא מהמת ריאה היא וכשרה ואע"ג דנפחינן לה לריאה ואין הרוח יוצא ממנה טרפה הואיל וניקבה הריאה. ומקשינן והא אמר רבא בר מניומי ריאה שניקבה ורופן סותמתה כשרה ומשני כאן במקום ריביתא וכאן שלא במקום ריביתא והיכא מקום ריביתא מקום חיתוכא דאוני, נ"ל הקטן לכ' אתה אומר אי ליכא ריעותא ברופן נאמר מחמת ריאה היא וטרפה והא אמר רב נחמן אמר אפילו ניקבה הריאה נקב מפולש כשרה שהרופן מנין ומתרץ אם נסרכה הריאה במקום שרוחקה היינו במיצר החזה אי נמי נסרכה הריאה לצלעות ולא נשכרו הצלעות אפ"ה כשרה שהרופן מנין הואיל ומקום רחוק בכל מקום שנסרך לצלעות כנגד האונות דגדילתן כן אבל שלא במקום ריביתא כגון האומות הסרוכות לצלע הואיל ובאומא היא רחוקה מן הרופן שסרוכה מן האונא ולמטה כנגד האומות הואיל ואין ורך גדילתה בכך בדקינן לה אם יש שבירת הצלע ניכר כשרה ואם לאו טרפה, כך הסוגיא הולכת לפי דעתי אך לא קבלתי מאבא מאדי הר' יב"ק בר' משה. ועהה אכתוב בפירוש באשר קבלתי מפיו הקדוש כאשר קיבל מרבנותיו, רב מפי רב, הלכה למשה מסיני, אמר רבי יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ריאה הסמוכה לרופן אין חוששין לה אבל העלתה צמחין חוששין מר יהודא משהימא דאבימי אמר אחר זה ואחר זה חוששין לה, היכי עברינן אמר רבה בר שבא אסכרה נהלי מיתנין סכינא דהליש פומיה שהוא חרוך מאד ולא יחתוך מן הכשר שבצלע כי אם מן העור מעט קרום רק

מנפת הריאה לראות אם ניקבה אם לאו ומקשינן והא אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ריאה שניקבה ורופן פותמתה כשרה ומשיני במקום ריביהא כשרה אפילו ניקבה הריאה אבל שלא במקום ריביהא באומות נדרוק הריאה בנפיחה, אבל נה) המנהג יש לגרד באונות הסרוכות לצלע אבל האומות אשר ירבקו מטריפות, ופסק רש"י כאכילי כבידא לן אחר זה ואחד זה חוששין לה דלתומרא אזלינן כו) מדאורייתא, ופי' דסביך בביטרא שבין הצלעות הוי סתימה ולא בצלעות, ה"נ אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ריאה הסמוכה לרופן כו' כו) סוגיא דהא שמעיה הכי משמע, ריאה הסמוכה לרופן שלא במקום ריביהא כגון באומות מיתנין סכינא דחליש פומיה ומפרקינן לה לסיכא כצר רופן בנחת אי איכא ריעותא בדופן נפחינן לה לריאה כדרב נחמיה בריה דרב יוסף שהיה בודק לה בפשורי אבל אנו נוהגין לנפוחי אי עולה כנפיחה כשרה ואי לא טרפה ואי ליכא ריעותא ברופן לית לה תקנתא ואי סיכא במקום ריביהא כבשר שבין הצלעות אין כאן בית מיחוש וכשרה ואי סיכא בצלעות רינינן בה שלא נסרכה במקום ריביהא כך לימר ר' ישר' מפי ריב"א נר' ישר', ומ"מ אף לרברי המכשירים שלא במקום ריביהא אי איכא ריעותא ברופן כח) כאן נשבר ומכשירין בנפיחה היינו כשסמוכה ודבוקה הריאה עצמה בשבר היטב, וכן פרש"י כשחיייתה קלטה את הריאה אצלה אבל אם נסרכה בסירכא שלא במקום ריביהא אע"ג דאיכא שבר ברופן לית לן בריקותא לאכשורא דקלטתה ריאה תלינן בריעותא דרופן ולא סיכא שהיא ארוכה רטפי תלינן לה בריאה מברופן משום דריאה מעלה טפי סירכות ויריין מן הרופן, ומטעם זה נהנו לגרד ולברוק כשסרוכה אפילו במקום ריביהא דלפי סברת התלמוד לא בעיא בריקה דריאה שניקבה ורופן פותמתה וכו' ומזקי ליה במקום ריביהא ואין כאן בית מיחוש אלא דאנן אית לן למיחש לכל סיכא מחמת ריאה היא וצדיקה בדיקה אי סתימה מעלייתה היא כט) ואי לא מהמת ל) שבסירכא ארוכה ואין הריאה(א) הרבוקה לרופן, והאי דקאמר ריאה שניקבה וכו' היינו שרבוקה הריאה לרופן והרי עינינו דואות דסתימה מעלייתה היא אפילו אם ניקבה הריאה ולא בעיא בדיקה בעולה בנפיחה לפי סברת התלמוד ובשלא במקום ריביהא קאמר תלמודא ואם לא העלתה הריאה צמחין ונרבקה הריאה בדופן תלינן מכה בדופן ואין כאן בית מיחוש בריאה ולא בעיא בדיקה, העלתה צמחין ונרבקה בלא סיכא לרופן חוששין לה הואיל וחזינן בה ריעותא בריאה והכי עבדינן מיתנין כו' אי איכא שבר ברופן תלינן כשבר צמחי הריאה ואין כאן בית מיחוש בריאה ולא כלום ואי ליכא שבר ברופן כמה נחלה צמחי הריאה ורביקהתה אם לא בריאה עצמה וניקבה הריאה ולית לה בדיקה לרב נחמיה, ורב נחמי' בריק לה כששורי

כ"ה) לפי החזוהג כצ"ל. כ"ו) בדאורייתא כצ"ל.

כ"ז) וסוגיא כצ"ל

כ"ח) כגון כצ"ל. כ"ט) או, כצ"ל ואי נחזק.

ל) שהסירכה כצ"ל. ס"ז) דבוקה ב"כ כ"צ.

ל"ו שער

אבל סירכא אינה בנרון זה כלל כרפ"ו הלכך אפילו במקום ריביתא ואפילו איכא שבר לא מכשירין סירכא בלא גרירא (ג) ובדיקתה רוק אלא דבוקה ברופן שלא במקום ריביתא לית תקנה לסירכא כלל אפי' איכא שבר ברופן. ושמעתי נם מה שאנו גורדין ובודקין סירכא במקום ריביתא היינו דוקא שאין סירכא יוצאה מתוך בועות וצמחין אבל אם יוצאה מתוך בועות וצמחין אפילו איכא שבר ברופן ולא ידעינן אי מחמת ריאה הואיל והזינן בה ריעותא לא אמרינן דופן סותמתה או מחמת דופן והוה ליה כפיקא דאורייתא ולחומרא וב"ש אם יוצאה מתוך בועות או צמחים וליכא שבר ברופן אבל סירכא במקום ריביתא שלא כתוך הצמחין ואע"פ שאין אנו רואים כמו כן שבר ברופן ובדקינן ועמרה בבדיקתה תלינן ואמרינן מכה היתה ברופן הואיל והיצונו הוא למכה ואין כאן בית מיהוש בריאה ולא מטעם דופן סותמתה אבל כל מה דלא ברקינן לה תלינן בריאה ומשום הרגילה ומעלה טפי סירכות ורירין ופי' זה דלא כאור זרוע שמכשיר סירכא במקום ריביתא אפילו יוצא מתוך צמחין או סירכא בכסדרן אפילו מתוך צמחין, ואע"ג דמכשירינן כרוכה בכסדרן בלא צמחים אפילו (ה) למפרשי דאין סירכא בלא נכס ולא (ו) אמרי' לה לקרום שעלה מהמת מכה כדתרין הר' משה תק"ו וצ"ל דסירכא חזקה יותר מן הקרום לכן סתמתה מעליא הואיל וכסדרן (ז) ולא עבירא לאיפרוקי אבל סירכא דיוצאת מתוך בועות וצמחין אין להם להכשיר אפילו עומדות מאונא לאונא כסדרן או מאונא לרופן לית לה בדיקא וכן אישכנא סירכא היוצאה מתוך בועה אפילו היא כהוט השערה ואינה כרוכה ודבוקה לשום מקום אלא יוצאה וכולמת ואע"ג דאין רוח יוצא טרפינן לה משום קרום שעלה מהמת מכה וכו', ואין לתמוה לפי האי פי' אדמפליג תלמודא בין במקום ריביתא ובין שלא במקום ריביתא לאשמעינן וליפלוג הכל במקום ריביתא אי דבוקה אין כאן בית מיהוש דאמרינן דופן סותמתה ואי כרוכה איכא ליפלוגי בין תוך צמחים ובין שלא מתוך צמחין כדפ' די"ל דתלמודא לא איירי אלא בדבוקה מה דינה במקום ריביתא ושלא במקום ריביתא אבל כרוכה פשיטא ליה דינו בנרון זה כלל אלא כדפ' (ח) גרירת הצלעות ריאה הסמוכה לרופן חוששין לה ומייתי סכינא דחליש פומיה

שער כ"ז

וכתב הר' אליעזר בספר יראים ריאה הסרוכה לרופן שלא במקום היתוכא דאוני או בשאד מקומות שלא במקום ריביתא אבל סרוכה בין בבשר מנררין הצלעות ומאחד דבמקום ריביתא מהני כהימת הרופן קולפינן הכשר

ל"ב) חיבת הייתה נחמק. ל"ג) ובדיקת כצ"ל.

ל"ד) כמה, כצ"ל.

ל"ה) לפורש"י כצ"ל. ל"ו) חדמינן כצ"ל.

ל"ז) וכסדרן היא כצ"ל. ל"ח) דין גרירת, כצ"ל.

ל"ז שערים

הרבוך בריאה סן הצלע ומניתין אותו סרוך לריאה ונופהין הריאה אם אין הרוח יוצא מועלת הסתימה שלפני הנקב וכשרה ואם לאו טרפה :
 בין בעצם לט) ליב' כמק' ריביתא דהיינו חיתוכי דאוני בעצם וליכא דיעותא ברופן ולא ידעינן אי מדופן אתא אי מדריאה הסרוכה ח) במק' ריביתא דהיינו חיתוכא דאוני בעצם חא) רש"י אוסר ורב האי גאון בהלכות גדולות מתיד בעצם כמו לבשר שבין הצלעות והמחמיד ינוח כדכות על ראשו, וסרוכה בעצם לרש"י דאסר טעם שלו הוא דלא הוא סתימה משום דמפדיק :

שער כ"ח

זאם סרוכה במקום אחד דלא הוא סתימה כגון בשומן הלב או בקנה הריאה אפילו בדקינן ברקא או בנילא ועוסרת בכדיקות טרפה חג) לא דמי לסירכא שלא במקום ריביתא רמכשידינן בכדיקות דריאה בר"א עולא כפ' אלו שריפות רב נחמ" חג) והיינו טעמא דלא דמי התם כי ליכא דיעותא ברופן לא בריאה תלינן ברופן משום דסירכא מהכאת מקל או באבן ולבשר הקדוב ניכרין ותלינן הכאה בה והדופן היצנן יותר סן הריאה הלכך תלינן דיעותא של הכאה ספי ברופן סכריאה שהיא קרובה להכאה אבל הסרוכה לישומן הלב או כיוצא בזה שהן פנימים לריאה תלינן הסירכא שבא מחמת הכאה היצונה בריאה בשומן הלב שהריאה קרובה למכה יותר הלכך טרפה חוד) לא ברקינן לה וכן כתב רב האי אם הריאה סרוכה בשומן הלב אפילו כחוט השערה טרפה . ונס כתב כל היכי דצריכי בדיקה כגון דרוסה ונפולה אי צמי נשכרה השדרה ולא ידעינן אי פסיק חוט השדרה או לא כגון דצריכי בדיקה אסרי דהכי הוה בדיק לנפולה דרוסה ונשכרה. והני מילי ברכנן קמאי דהוה חכימי למויבדק אבל עתה לא ידעינן למויקם על בדיקה שפיר אמור רכנן דמשהינן תריסר ירחי שתא והדר משתריא ואי נקבה היא עברא וילרא שריא סקמי יב"ח דאמרינן חה) הלכתא בזכר יב"ח בנקבה כל שאינה יולדת, אבל בדיקת נקובת הריאה ברקא או בנילא בדיקא היא וסמכינן אבדיקה דהשהא :

שער כ"ט

זאם הריאה הסרוכה בשומן קנה הריאה שלא במקום חיתוכא דאוני דאע"ג דהוויא חלב טהור וחלב טהור סותם טרפה חו) דהכי אמרי' חלב טהור

- ל"ט) בעצם במקום יביחא כצ"ל. ח) הסרוכה במקום כצ"ל.
 ע"א) פי דש"י חולי מ"ח ע"א. מ"ב) ולא דמי כצ"ל.
 ע"ג) וכו' כצ"ל פי חולין מ"ח ע"א ותיבת סולין נחחק וצלי רב נחחק.
 ע"ד) ולא כצ"ל. מ"ה) חולין ג"ח ע"א בגמ'.
 ע"ו) התיבות דהכי אחדיי ח"ט סותם נחחק

סוּתם ודלא כרש"י דסירכא שפרכה בסירכא בשוּמן הלב לא סתים מטעם משום
 דהוי חלב העשוי ככובע דאכר"י דאינו סוּתם דאפי' לא הוי ככובע לא סתים
 כיון שמכת סירכא מונח עליו כברייתו וחלב העשוי ככובע הוצרך להזכיר כאן
 כגון שניקב הלב וחתם שוּמן הלב :

ש ע ר 5

ומצאתי בתשובת הגאונים ריאה הסמוכה לרופן שאין הטבח יכול להכניס
 ידו בין הצלעות לריאה ורומה כאלו נדבקת כולה וסרוכה לרופן
 אין חוששין לה לשום איסור הואיל שאין הרוח יוצא בה, וכן מצאתי בתשובת
 הגאונים ריאה שנדבקה כולה לצלעות ממטה למעלה ישם הבורק ידו לפנים
 בכהמה ויבריל הריאה מן הצלעות מעט מעט ויוציאנה לחוץ ויבדוק אותה
 בנפיחה אם תצא הרוח טרפה ואם לאו כשרה, העלתה צמחי' בועות ואותן
 צמחים סמוכין ונסרכין לרופן חוששין לה משום נקב שבריאה וצריכה בריקה,
 היכי ברקנין מיית' סכינא רחליש פומיה שחר ביותר ומפרקינן מן הרופן אי
 איכא ריעותא ברופן תלינן ברופן שהצלע נשברה במקום סירכא תלינן ברופן
 וכשרה ונפחינן להריאה אי נפיק זיקא מחמת ריעותא טרפה ואי לא
 כשרה, ריאה שנדבקה ורופן סותמת בשרה והוא דסביך בבישרא ונסרכה
 הסירכא בבשר שבין הצלעות דהוי סתימה דלא איתפרקא אבל אי אחזה בצלעות
 עצמן לא הוי סתימה מעליא דעבירא לאינתוקי, ואם ניקב הרופן כנגד הסירכא
 טרפה וכגון שנסרכה במקום נידולה דהיינו חיתוכא דאוני אבל שלא במקום
 חיתוכא דאוני טרפה דהיינו תרתי אוני דריאה כי כשהבהמה הולכת ועומרת
 על רגליה שוככות מכאן ומכאן על ה' הצלעות ואינן זזות משם לעולם כי שם
 נידולן הלכך אם נסרכות לרופן אחת מהן הואיל וצלעות מנינות עליהן אין
 חוששין לה וכשרה וצריך להפדיר בסכין והאומית נדולות שאינן נסרכות לרופן
 כלל אלא תלויות הן מכאן ומכאן לשררה ויש ביניהן אורד לצלעות ואם נסרכה
 אחת מהן לרופן אמרי' מחמת נקב הוא הואיל ואין זה נידולו היום או למחר
 יעקרו מן הרופן ויפתח הנקב ותמות הבהמה, ומצאתי כתוב בשם רבינו יצחק
 בר' יהורא במקום ריביתא מייתי סכינא ומפרקינן לה מן הרופן ונפחינן לה
 ואי לא מפקא זיקא כשרה ואי מפקא זיקא טרפה ואין הרופן סותמתה ואי איכא
 ריעותא ברופן שום מו) דרמי למכה מייתנין סכינא ומפרקינן לה מן הרופן
 ובדקינן לה אי איכה ריעותא ברופן ולא מפקא זיקא בריאה מחמת הרופן הוא
 וכשרה ואי לא טרפה ועוד אמר המורה שקיבל מרבו דלית הלכתא לא כקמייתא
 רב נחמן דשלא במקום ריביתא בריאה אין חוששין לה ולא כר' נחמיה דכריז

ש"ו שער

בפעורי חוץ) שלא במקום דיביתא בריאה הלכתא כוותיה דרב חסד) דכרקינן
 לה אי איכא דיעותא (ו) במקום דיביתא הלכתא כרב נחמן דרופן כותמתייה :

שער ל"א

אומה הסרוכה ככל מקום טרפה מפני שהאומות בנוף החלל חלון וריאה
 שנסרכה באומות בלא שבירת הצלע טרפה אבל אם הצלע נשברה
 והריאה נרסקת במקום השבר כיון שעלה בנפיהה נסמך על שבירת הצלע וכשרה
 אבל אם לא נשבר הצלע מה שנכרך מחמת הריאה הוא ואפילו עלתה בנפיהה
 טרפה דקרום שעלה מחמת מכה בריאה אינו קרום וכן הורה הר' יצחק מורמטי,
 והורה הר' יהודה כהן יצחק ממנצא שאין לגרוד בסכין שלא במקום ריביתא
 וכן היה נר' לאבא מארי הר' יב"ק בר' משה אך אין עושין כן אלא נוררין
 באונות אבל באומות (ג) מטרופות אם נסרכין לצלע והאומות הדבוקות לצלע
 לסמפין שמן הסוך בשדה ונמצאת ריאה שסרוכה באותו סמפון פסק רבינו
 גרשום מאור הגולה אם דבוק מעיקר הלב ובא עד למטה כך גדילתו וכשרה ואם
 מפוצלות זו מזו אפילו מעט והוור דובק ודאי סירכא היא וטרפה אבל ר"ח
 בר' חושיאל פ"א אם נסרכות אומי דריאה הם שתי ערוגות דריאה באותו סמפון
 טרפה ואפילו דבוק בעיקר הלב ובא עד למטה (ב) אמרינן סירכא היא וטרפה,
 ואומא הסרוכה באונא התהתונה פר"ח נפחינן לה לריאה אי מבקב טרפה ואי
 לא כשרה, ואונא הדבוקות בריאה ומעט ניכר סרק ונפרד לצד ראשו כשרה,
 ואומות שנסרכות לשמנונית הלב או ביתרת הכבד טרפה :

שער ל"ב

ריאה שנסרכת לכבד לאו מקום דיביתא (ג) וטרפה, וכן אם נדבקה ביותרת
 הכבד או בשמנונית הלב בין האונא בין האומה טרפה :

שער ל"ג

הא לך בדיקות ריאה בקיצור, כשמכנים הבודק את ידו יכרוק באומות תתלה
 אם סירכא נסרך בהם כחוט ואוחזות בצלעות או בכשר הצלעות
 ואין מכה ברופן טרפה או אם סירכא לשומן הלב או לקנה הלב או בחצר הכבד
 טרפה (וחצר הכבד טרפה) וכן אם האונות קטנות לנסרכות לחזה לפניו מן החוט או
בגרתת או בשיכוו הלב או בחצר, אבל אם נסרכות לצלע או בכשר הצלע בין

מ"ח) צ"ל אלא

מ"ט) דרבא כצ"ל (ו) ובמקום דיביתא כצ"ל ורש"י חלון מ"ח ע"א

והמורה כווחו לרש"י. (נ"א) מטרופין כצ"ל. (נ"ב) אמרינו כצ"ל.

(נ"ג) היא כצ"ל (נ"ד) לריאה כצ"ל

פ"ו שער

בנבו בין בשוליהן מפרקינן לה מן הדופן ונפתינן לה אם יצא הרוח טרפה ואם לאו כשרה, ואזנא באומה כשרה דק אם תעלה בנפיתה, ועינוניתא באיזה מקום שהיא דבוקה טרפה אבל אם רירין הנמצאים ונפרדין ומתפרסו בכל מקום כשרה, ומעשה שהיתה ריאה נסרכת לשומן הלב על ידי ריר ורצה אבא מורי ר"י כ"ד בר' משה להקטירי דקרום שעלה מחמת מכה בריאה לאו קרום הוא וחברו עליו כל בני שפירא והכשירוה כי אינה חשוב סירכא, וריאה הנרכסת לשתי ערוגות הצלעות הניתנין לכהן עם החזה התיר אבא מירי ר"י משה בנרירה אם תעלה בנפיתה וכן הורה רב"י קלונימס בר' שבתאי מרומא אך ר"ח אוסר בחזה ואם היא דבוקה מכל וכל לדופן בלא סירכא וקרוין לה בלע' פולמנדררא אנו מכשרין וכתומה מעליא היא וחכמי נרבונא נתנין סימן לרבר אומר לרבי טוב הוא ויש שבדקין במים פושרין אי מבקסה טרפה ואי לא כשרה, וצריך הכורק לכדוק בנחת פן יתפרסו והריאה ימשמש באצבעותיו :

ש ע ר פ"ו ד

הוציא את הריאה לחוץ בלא בדיקה סמכינן ארובה וכשרה פר"ח שאין שם בועות ושום סירכא ולא חוטין הניהקין נפתינן לה אי עולה בנפיתה כשרה ולא אמר' דילה סירכה הוות לה ומנמינן לה וד' וריאה שניקבה היכא דמשמשא ידא דטבחא דכשרה וכן בא זאב ונטל את בני מעיים דכשרה ואם שכח ולא נפח הריאה אם היא בעין שלמה נפתינן לה וכשרה ואם לא בעינא היא ספק וטרפה, ואם יש יום או יומיים והריאה קיימה מניחין אותה במים פושרין שתרכך הריאה ונפתינן לה אי עולה בנפיתה כשרה כאשר שאין ריעותא לא בריאה ולא ברופן, וכן אבא מורי יב"ק בר' משה התיר אך ר"י בר' יהודא אוסר וזה דעת נוטח, מי שלא נודע מי הוציא את הריאה הידי או נוי וז' דאפירא דהא דאכר רב הונא בהמה וז' בחזקת איסור עומדת עד שיודע לך כמה נשחטה, נשחטה בחזקת היתר עומדת עד שיודע לך כמה נטרפה היינו בטרופות שאין בודקין כגון נפולה ושבורה וניקבה מעיים דמקשינן ולימא נשחטה הותרה ומשינן דאיתליד בה ריעותא כמו בא זאם ונטל בני מעיים וההוינן כשהן נקובין הואיל וחזקה היא שררכו לנקבן הרי הם בחזקת היתר ואין חוששין שמה במקום נקבה נקיב והוא הדין בשאר טרופות כי לא משכח ריעותא משי' לעולם הוא בחזקת היתר אבל הריאה צריכה בדיקה קודם נפיתה וקרום שעלה מחמת מכה בריאה אינו קרום ואי סירכא ברופן טרפה ואמרינן נסרכה ילא במקום ריביתא טרפה אם כן האיך אמרינן בחזקת היתר או למה צריכה בדיקה הריאה קודם שהוציאה לחוץ וזה ותי' דהוה איסורא דשכיח ואי לא בדיק הוי איסור ראורייתא וס' דכ' בין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל ס' ואלו י"ח טרופות שנאמרו למשה בכיני, והוא הדין בלא נפיתה נמי אסור ס' באטום בריאה וריאה דאזנשא. הא דאכר בכס' יו"ט סב' אמר רמי בר חמא הפייט וניתוח בעולה כשם שאסור

ג"ה צ"ל וכן ג"ו אסורא כצ"ל

ג"ו צ"ה צ"ל, עי חולין ט' ע"א (י"ח) ותו כצ"ל

ג"ס עי חולין ח"ב ע"א

להקריב עולה בלא הפשט וכו' וה"ה לקצבים ומקשינן לאפוקי מאי אילימא לאפוקי מדר"ה דאמר נשחטה בחזקת היתר עומדת והתנן כרב הונא ממקום טביתתה ממש ומתרגמי' אורח ארעא קמ"ל ולא איסורא וכידי שפתח וברק בריאה והא דאמר ר"ה נשחטה בחזקת היתר עומדת בשאר טרפות רלאו בריאה ולעולם כגון רפתח לה בהפישט וניתוח לכרוק הריאה דאיכשר דפתח וברק לאכול כזית חי מבית השחיטה היינו קודם שהפסיק להפשיט וניתוח לפסוק ולצלות בזית ולעולם בלא בדיקה בריאה דברי הכל אסור אע"ג דאורח ארעא מקטע דגליהו זכ"ש בלא בדיקת ריאה דספק איסורא דשביח הוא, ודכותה הרוצה לאכול מבהמה קודם שתצא נפשה וימתין עד שתמות דכתב לא תאכלו על הרם ולעולם על ידי בדיקה, ונפחינן ג) דריאה בעורה בכהמה ועדיין לא יצתה נפשה, ואם תאמר ומאי שנא ט) ממנויות דבנמצא הלך אחר הרוב טה) והא לא דמיא אלא להא ואם אינו יודע מאיזה מהן לקח ספיקו אסור דהלוקח מן השוק כלוקח ממקום קבוע דכפיקו אסור, ואע"ג דבעלי חיים ניהו ונידיי טו) אפילו כמקום קבוע דמי דתנן כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות או שור הנסקל אפילו א' בריבוא ימותו ופרכינן נמשוך ונקרב חד מנייהו ונימא כל דפריש מדוכא פריש ומשני כל קבוע כמחצה על מחצה דמי אלמא בעלי חיים נמי שייך בהו קבוע, והא דאמר טו) שאברו לו נריו ותרגוליו ומצאו שחוטין בבית מותרין טז) ור' אמי אשכח פרינות שחוטות ור' חנינא מצא נרי שחוט בין טבריא לציפורי כל הני משום דרוב טבחי ישראל רוב מצוין אצל שחיטה מומחין הן והיינו דקאמר ר"ה נשחטה בחזקת היתר עומדת אבל נבי בדיקה לחומרא דכל העולם אין בקיאים לכרוק והיבא דאיניקיב ריאה היבא דמשמשא ירא דטבחא תלינן בטבחא וכשרה ואין צריך להקיף בריאה משום דכי מקיפי למחוי אי איניקיב בתר שחיטה והיבא דאיניקיב ריאה טז) היבא דלא משמשא ירא דטבחא אבל אי איניקיב מנבה היבא דמשמשא ירא דטבחא בשמוציא תלינן בטבחא וכשרה הכא נמי הואיל לא היתה בדיקה בעורה בכהמה והריאה עלולה בסירכות אמרינן סירכות הוה מנתקו במשמוש ולחומרא, ועוד מצינו בהלכות טריפות שסדרו הראשונים אין עליך לכדוק כל י"ח טריפות אלא מי שיבואו לידך חוץ מן הריאה לפי שכתשהוט עשר בהמות הצינן או רובן או מיעוטן טריפות בריאה אבל לא בשאר טריפות וכהנהו קאמר דב הונא בחזקת היתר עומדת אבל בריאה יש לכרוק, ועוד כתבו כל טבח שכורק אע"פ שאין שם סירכא צריך להוציא לחוץ ולכרוק משום יבשה או צימוקה או ניקבה ומשום שאר דברים לפיכך אם הוציא הריאה לחוץ בלא בדיקה טרפה משום דהוי ספק טרפה ספק איסורא לחומרא ע)

ט) אלו כצ"ל

ס"א חולין ט"ז ע"ב   ס"ב ביצה כ"ה ע"ב

ט"ג לריאה כצ"ל   ט"ד מחזויות כצ"ל

ט"ה הא כצ"ל   ט"ו אפילו נחזק וכן צ"ל כבקוט

ט"ז חולין י"ב ע"א ב"ח כ"ד ע"ב   ט"ח בייח כ"ד ע"ב

ט"ט היינו כצ"ל   ע"י צ"ל כ"כ ד'

ש"ו שער

יצחק בר' יהודא אבל רבינו שלמה התיר משום דמכחי ארובא עא :

שער ל"ה

אמר עולא ריאה שניטפכה כקיתון כשרה דחסרון מכפנים ל"ש חסרון ר' חנינא חלש על לנביה ר' יוחנן וכל גדולי הרור אייתי לקמיהו ריאה שניטפכה כקיתון ואכשרוה. אמר רבא והוא דקיימי סימפונאה מיתוי צעא דקוגיא ושפכינן לה בנחא אי אית בה יסוריקי חיוורי טרפה ואי לא כשרה. אמר רב נחמ' ריאה שנימוקה וקרום שלה קיים כשרה ואפילו מורקת כשרה עב, רב יצחק בר יוסף הוה אזיל בתריה דרב נהמן כשוקי רטבחי חזינהו דקיימי צמחי צמחי וכו', אמר רבא כי מסנינן בתריה דרב בשוקא דגילראי ואמ' לה בשוקא דרבנן חזינהו דקיימי כנרי כנרי ולא אמר להו ולא מידי (ופרש"י) רבי' ש"י) ואלו הן הדגילות למצוא בבהמות שלנו ואין מראיתו רומה למראיתו ריאה אלא למראה מוגלא ולא היינו אטום בריאה דאטום אין שם שום מראה ואינו מישתנה מן הריאה אלא שאינו עולה בנפיחה והא דאמר רב מתנא מליא מוגלא טרפה ככוליא איתמר אבל בריאה כשרה :

שער ל"ו

מתא שנמצאת בריאה ר' יוחנן ור' אלעזר ור' חנינא מכשירין דרך סמפון נקיט ועייל. וכן הלכה בר' יוחנן דריש לקיש ור' יוחנן הלכה בר' יוחנן והני מילי שכל הריאה באתה לפנינו ואינה נקובה אלא דרך כמפון נכנס ולא ניקבה הריאה אבל אם נמצא בה מתא אחר שנחתכה טרפה כדאמר אי איתא ריאה לקמן הוה נקובה הא אתא ולא ניקבה כשרה : ההוא מחטא דאשתכה כסימפונא רבה בריאה אימר דרך סימפונא נקט ועייל והיינו היכא שנמצא כסמפון גדול אבל נמצא בריאה ולא ראינוה ילמה חיישינן שמא נחתכה הבהמה ונעצה המחט ככונה ונקובי נקיב מכהוין ונכנסה, ההוא מחטא דאשתכה בחיתוכא דכבדא אמר רב אשי חזינן אי קופה לניו סימפונא נקיט ועייל מאחר שהאוזן כלמי הושט נעייז בכבר והוא יוצא לחוץ לכבר כלפי הדופן ואי קופא לכר וחורי

ע"א) עי' רש"י חוליי י"ב ע"א, ועי' ד' סי' ל"ס ט"ב דעות צוה
ע"ב) חשמע מדבריו אפילו נחוקה כללה ולא כסי' אוהל מועד שמטריף יתור
חרביעית עי' ד' סי' ל"ו ט"ח

ל"ו שערים

לנו נקובי נקיב ועייל וטרפה והני מילי בגדולה שאינה יכולה להתהפך ואינה
 נועצת באוזן אבל בקטנה שיכולה להתהפך ונועצת לכל צד אפילו קופא לנאו
 טרפה : ההוא מחטא דאיתכה דאיתכה בסמפון דבה דכברא וואכטורה לדברי
 הכל (עג) וגי ומסתברא שאם נמצאת מחט בחלל הגוף לא עדיף ממהט דאיתכת
 בסמפון: בחיתוכא דכברא קופא לנאו כשרה קופא לבר טרפה ורכי' שמו' טריף
 לה, ומעשה שנמצאת מחט כדופני הרקין ולא ניקבו אלא כדופן ובאורך היתה
 והכשירה זקני הדור דאורחא ליכנס דרך חלל הושט וליכא למיחיש שמא חזר
 ויצא דרך הושט וחזר ויצא דרך בני מעיים דאחזקיו איסורא לא מהזקינן ואם
 נמצא בענין זה כדופן בית הכוסות באורך שאין להכחין באיזה צד הפוכה
 הקופא דטרפה דכיון דחללה רחב אי דרך חלל וישט עו) ועל בפרש הוה ליה
 לאשתכוח עו): ותולעים הנמצאים לאחר ישחיטה לא אמרינן שמא ניקב הושט
 או בני מעיים או הריאה וכשרה כדאמר מורנא לאחר ישחיטה פריש וכשרה
 וכן הלכה: מורנא פ"ה תולעת:

ע"ג) צ"ל ונראה ע"ו ע"ל כצ"ל ע"ז) ד"ו זה פסקו גס בהגש"ו
 ובא"י הובא בס"ז י"ד סי' מ"ח סס"ו ולא ראו הכ"י הזה.

סליקו ל"ו שערים של הרב ד' אליעזר מוורמשא הנקרא דוקא

שלשה תשובות ממר רב יוסף גאון ז"ל מכ"י אקספדר

א. תשובה אחרת למר רב יוסף גאון הנזכר .

ושגרו ממתבתא הקדושה דכל אונסא דמנכר אלימיה כי קנו מניה סהרו ובטל כל מודעא מריש כל מודעא ועד סוף כל מודעי לית באותו בטול ממש והדר תבע דיליה, וכך אנו מורין לכל אחינו ישראל הרי אנו כפרתן. ואם נפשך לומר הרי זכיני — לא כתבינן מודעא עליהון א) וכדאמר' תלוינה זכין זכיניה, וכל הני כבי דמתאמרין כנויה, אפילו הכי כי מסר מודעא אזכיני מודעיה מודעא כדאמרין בפרק איזהו נשך ב) הילכך אין להשיג על הקנין שבאונס :

ב. **תשובה** למר רב יוסף גאון ז"ל :

כך שגרו ממתבתא קרישא בפ"י רבין דנתמעטה האמונה בעון הרור אע"פ שיהא בו נאמנות בשטר, אם בא להחרים כתם בפני המלוה לא מנעינן ליה, וכך נהנו רז"ל הראשונים, וכן אנו דנין ומודין לכל ישראל ופה שנ"ל צויתי לכתוב :

ג. **תשובה** אחרת לו :

באו לפני קרובי פלוני' הקטנה בת ראובן עם ראובן אביה ואמרו שראובן זה גרש לאה אמה של הקטנה זו, והלכה ונישאת לאיש אחר, והלך גם ראובן ונשא אשה במדינת אלכסנדריא והוליד ממנה ששה בנים, ונשתתרה קטנה זו עזובה מאביה ומאמה, ועמדה שרה אם אמה וקרבהה לשם-שמים והיתה מתגלגלת עמה ממקום למקום, וראובן זה אביה אמיר הוא ואינו מקפיד ואינו הושש לה, והוא שמע לבני אדם שאין בנותן לשמים שמדפיין את ידיו ממנה ואומרין לו, אם ירצו קרוביה למסרה לך להוליכה עמך לאלכסנדרא מוטב, ואם לאו אל תשגיזו כה כשוכר-פנים, ומסכימים אותו על דברים הללו של הכל, ואם ירצה רבי' יצוה לראובן זה מה שהוא הייב בו מן הדין ויעשה לשמים, ויצוה לכתוב מעסק זה שתים או שלש שורות שנמלך בהם אותן המדפיין ידיו בדברי כורות.

השיב ראובן זה ואמר לפנינו, היות כמה שנים אני תוכע קרובי' אלזי לסלק את ידם מעל בתי ואוליכה עם עצמי לאלכסנדרא, והם לא רצו אלא מחרהים עמי ריב וקטטה בכל ישעה וישעה על דבר זה, וכבר נטלו ממני מיון קטנה זו, פעם ושתיים שלא בטובתי, אבל אם ירצו יתירו ידם מעסק שלה ותלך היא והתפרנס עם בני בברכת הבית, לפי שאינם מחזרים על היותה אצלם לטוב שמים אלא לטוב שמוי' שמשתכייים בה לעצמם, ואינם מצטרבים עמה למשימשת לפי שהיא כבת תשע, ולא עוד אלא שהיא טוה אצלם בכל יום כדי מזונותיה ויותר, והם כופרים לי בכל, וזה שתולין קטנה זו באסריאמה, אף אם אמה עמהם היא מטפלת וברשותן הן מתגלגלות שתיהן. והייתי רוצה להוציא בתי משעבוד אחרים ומתשמישם לשימיושי אם יסייעוני מן הדין, וככך נזקקתי להם

(א) ע"ב ב"ח ע"ב וחי"ח ע"א. (ב) ב"ח ע"ב ע"א

ודאיתי שלא להוציא קטנה זו מחיק הזקנה אם-אמה ושיתן לה האב כדי מחיתה
 זמוונה וכתיבה ומפיקה בכל שנה ושנה עד שתנכור ותצא לבעל, שכן אנו
 אומרי' (ג) אמר ר' אלעי אמ' ריש לקיש כיוסם ר' יהודה בן חנניה באושא התקיננו
 שיהא אדם זן כניו ובנותיו, הלכתא כותיה או לית הלכתא כותיה, ת"ש רבי
 אתא לקמיה דרב יהודה אמר יארוך ילדה ואבני מתא שדיא, כי אתא לקמיה דרב
 חסדא אמ' להו כפו ליה אסיתא בציבורא וליקום ולימא עורכא בעי כני
 והוא נכרא לא בעי כניה. כי אתא לקמיה דרבא אמר ליה ניהא לך דאיתונן
 בנך מצדקה, ולא אמרן אלא דלא אמיד אבל אמיד כייסנין ליה על כרחיה. וכי
 לא אמיד עד כמה עד בר שית (ד) וכדרוש ר' עולא רבא אפיחחא דבי נשיאה,
 אע"פ שאמרו אין אדם זן כניו ובנותיו כשהם קטנים אבל זן אותם קטני-
 קטנים ועד כמה כבר שית, כי אמיד עד כמה כייס' ליה בלאחר מיתה (ה) וכדתנן
 לא כתב לה כנן נוקבן דיהויין ליכי מינאי יתכן כתיבי ויתונן מנכסי עד דינסכן
 לנזכרין חייב מפני שהוא תנאי ב"ר (ו) ורב תני עד דיכנרן מ"ט כיון דראוכן זה
 אמיד דינא הוא למכפיה למחב לה כדמפרש לעיל. ואורחא דדינא נמי למחוי האי
 קטנה כהרי אם-אמה, חדא דכמקום אמא קימא, ועוד אילו אמרה האם הריני
 סתרצה עם כעלי ונזקת להיות כתי אצלי והאב אומר לא כי לאם שומעין ולא לאב,
 דקים להו לרבנן דבת מתוקם לה כהרי אשת הבעל, וכן אנו שונין (ז) הכל נאמנין
 להעידה חוץ החמותה וכת חמותה וצרתה ויבמתה וכת בעלה, ואמרינן עלה ר'
 יהודה מוסיף אף אשת אביו והכלה. אמרו לו אשת אב הרי היא בכלל בת הבעל,
 והכלה הרי היא בכלל חמות, ואמרינן (ח) תו כניך ובנותיך נהונין לעם אחר זו אשת
 אב, ולא דמיא אם כהרי כעל לאב בהרי אשה, אמרי' בעירובין נכה בר כלבא
 עול, נודייתא פוק, וכ"ש שיש לראוכן זה כנים מן האשה האחרת, ולהוליכה
 לפניהם דוכה כאילו כופתה ומניחה לפני אדי, ואית ליה למיילף מן יפתח דכתיב
 ביה לא תנחל כבית אבינו כן בן אשה אחרת אתה, וכ"ש כרתא עלוכתא, וכ"ש
 דאמרי בהדיא כהנושא את האשה (ט) מוליך למונותיה למקום שהיא אמה ואמרי'
 וממאי דלמא כקטנה ומשום מעשה ידיה, וכמסקנא אלא לאו ש"מ בת אצל האם
 (ג) עי כתובות ח"ט ע"ב. ושם הגידסא אחרת ובמסורת הש"ס הביא ג"כ גירסא
 אחרת. (ו) שם ס"ה ע"ב. (ה) שם נ"ב ע"ב.
 (ז) צ"ל ולוי חני פי שם נ"ג ע"ב. (ו) יבמות ק"ז ע"א.
 (ח) שם ס"ג ע"ב ברכות נ"ו ע"א. (ט) כתובות ק"א ע"ב.
 (י) שם ק"ג ע"א.

ל"ו שערים

לא שנה גדולה ולא שנה קטנה. וכן פרטא דהאי דינא דאפילו על נכסיה נמי לא מהימן מי שראוי ליורשו. וכן פרטא דפרטא אפילו קרוב שאינו ראוי ליורשו נמי לא מהימן אמטו לדשם קרוב כרוך עליה דילמא אתי לאיתלופי קרוב בקרוב, והיינו דרב דאמר אין מורדין קרוב לנכסי קמן ולא קרוב מחמת קרוב נמי בנכסי קמן, ובמסקנא לאישנא באחי דאבא לא שניא באחי דאמא לא מסרינן רהבין אסיקו רבנן דמתיבתא, דאורח-ארעא למהוי בת אצל האם כל זמן דלא מנסבא לבעל, ואי מנסבא ואמר האב לא ניהא לי דתהוי ברתו על שולחן אחרים, חוינן אי אית ליה לאב קריכתא בגון אמו או אחותו או כיוצא באלו מחתינן ליה נבי חרא מינייהו, ואי לא, דינא הוא דתהוי אצל האם עד דמנסבא, וכן עד שית שנין אי לא אמיר, ובל אוזיקנא מאכזה, ואם בא האב ליתן לה רבי ברכת הבית לא צייתינן ליה וכיפינן ליה אתקנתא דיליה עד שיאמר רוצה אני דלא דמיא לאלמנתו, והכין שדר מדרב עמרם נאון ממתא מחסיה, ומדרב צמח נאון מפומפדיתא בפ"י, וכן אנו מורים לכל אהינו ישראל אנו בפרתן, וליכא למיחש לדברי בורות שהזכירו ולא להשניה עליהן, וכן סיוכא דהאי דינא אם בא ראובן זה להחרים על אותן טענות שטען אצלנו בהם כגון טענת המטוה וטענת השמוש הרשות בידו, ומה שנטתה דעתי הודעתיו ויצא מפני ובקשו מסני קרובי הקטנה זו לכתוב להם הדין וכן צויתי לכתוב:

